

IETS OVER NESTKASTJES EN HUN BEWONERS.

In eenige vrij hoge iepenboomen achter in onzen tuin, hingen wij in Februari 1914 drie nestkastjes op, die al dadelijk door nieuwsgierige kool- en pimpelmeezen druk bezocht en bekeken werden.

Dat eerste jaar stelde ons echter een beetje te leur, daar er van de drie nesten maar één bewoners kreeg, en wel, een pimpelmeezenpaar. De pimpeltjes waren toen vrij schuw, doch van lieverlede begonnen zij meer met hun omgeving vertrouwd te raken en deden zich te goed aan de apennooten, die aan een langen slinger niet ver van het nest in een boom waren opgehangen. Toen de eitjes uit waren gekomen was het een gepiep van belang, vooral wanneer de ouders met een lekker hapje kwamen aanvliegen. Na eenigen tijd was het nest plotseling verlaten, wat mij toen vreemd voorkwam, daar ik niets had kunnen ontdekken van vliegproefingen der jonge vogels. 't Volgende jaar echter ontdekte ik, dat ze voor hun eerste vliegproeven dadelijk 't zonnige vrije grasveldje, dat direct achter den tuin ligt, en dat door hooge boomen begrensd is, opzoeken.

Voorjaar 1915 bracht wat meer beweging in den tuin. Op een ochtend dat ik met wat tuinwerk bezig was, hoorde ik boven mijn hoofd een alleraardigst zacht, fijn liedje zingen. Ik keek naar boven, en daar zat op een heel hoog lattenhek een spreeuw in de zon, zijn voorjaarsblijdschap uit te zingen. Dat zachte lentespreeuwenliedje is zoo iets opmerkelijks voor den later meestal scheldenden brutalen spreeuw, dat men het gemakkelijk uit alle andere vogelgeluiden herkent.

Dien dag kwamen de spreeuwen aanhoudend het grootste nestkastje van alle kanten bekijken en twee dagen later zag ik, door het aandragen van allerlei materiaal, dat de woning werkelijk betrokken was.

Een pimpelmeezenfamilie betrok weer een van de kleine kastjes er vlak bij, zonder in het minst te worden gehinderd door de brutale spreeuwen. Of het dezelfde meesjes waren als die van het vorige jaar, weet ik natuurlijk niet met zekerheid, doch wel merkte ik, dat ze nu dadelijk in 't geheel niet schuw waren en het nest uit en in in vlogen, terwijl onze kinderen onder de boomen aan het spelen waren.

Den 10en Mei besloot ik de nesten eens voorzichtig te inspecteeren. In het spreeuwen-nest waren toen vier jonge spreeuwen, nog geheel naakt, met kolossale bekken. Bij de pimpelmeezen vond ik 8 eitjes keurig gerangschikt in de nauwe woning, waar ze precies in pasten.

De spreeuwen kregen het nu druk en hadden geen tijd meer om mooie liedjes te zingen, doch wanneer men den boom waar hun nest was wat te dicht naar hun zin naderde, klonk er een nijdig schelden van een hooger gelegen tak.

Den 17en Mei hield ik nog eens inspectie en vond de spreeuwen flink gegroeid, de vleugels al vrij goed ontwikkeld, en in het andere kastje waren nu ook de pimpeltjes uitgekomen.

Op 20 Mei zag ik, dat de spreeuw het nest niet meer invloog bij het voederen (het kastje is kattenvrij) doch de jongen voor de opening liet komen en dan alleen maar den kop naar binnen stak. Den volgenden dag vond een jonge spreeuw zich klaarblijkelijk groot genoeg, om eens de omgeving van het nest op te nemen; ik zag nl. een kopje uit de nest-opening steken en nieuwsgierig naar alle kanten rondkijken. Op hetzelfde oogenblik kwam echter vader-spreeuw aangevlogen met een lange pier in den bek en de bestraffing voor de onvoorzichtigheid bleef niet uit. Vader-spreeuw slikte haastig met een boos bewegen de pier maar zelf op, ging voor de opening van het nest zitten en schold zoo hard hij kon tegen het kroost daarbinnen; — het onvoorzichtige kind kreeg een standje! Natuurlijk was 't kleine kopje reeds lang naar binnen verdwenen, en vader, gerustgesteld, ging weer op nieuwe wormenvangst uit. Doch nauwelijks was hij goed en wel uit het zicht, of 't ongehoorzame jong keek heel voorzichtig om een hoekje, en, geen onraad ziende in den vorm van een

scheldenden vader, bleef heel genoegelijk naar buiten zitten kijken. Nauwelijks echter klonk in de verte de roep van vader-spreeuw, of weg was ook het kopje voor de opening.

Dit vermakelijk spelletje ging nog eenigen tijd zoo door, totdat ik niet langer meer kon blijven en mijn observatiepost verliet. Helaas scheen ook iemand anders het onvoorzichtige spreekwiltje ontdekt te hebben, want 23 Mei, 'smorgens vroeg, zagen wij van uit de serre waar wij zaten te ontbijten, een groote, zwarte kraai voor de nestopening zitten. Wij allen, de kinderen half huilende, renden den tuin in en verjoegen den roover door handgeklap en geschreeuw. Den volgenden dag echter kwam hij terug en voortdurend zag ik hem in de buurt van het nest rondzwerven, tot ik eindelijk op een dag onze spreeuwen niet meer zag af en aanvliegen en ook geen teeken van leven meer in 't nest hoorde. Den 29sten Mei besloten wij eens voorzichtig een onderzoek in te stellen en nu bleek werkelijk het spreekwilt nest verlaten, alleen een dood jong, bijna geheel volwassen, lag op den bodem van het nest. Zou de kraai kans gezien hebben de jongen te rooven door het nauwe vlieg gat van het kattenvrije nestkastje, en zou hij deze laatste spreekwilt verwond hebben, zoodat hij in het nest teruggetuimeld en daar gestorven was, of zouden de ouders uit angst voor de kraai met de andere jongen vertrokken zijn en het zwakste kind dat nog niet mee kon, aan zijn lot hebben overgelaten? Ik denk 't laatste, want dagen achtereen kwam nog een van de oude spreeuwen naar het nest gevlogen en zocht overal naar het achtergebleven jong, dat wij natuurlijk uit het nest verwijderd hadden.

Op 30 Mei vond ik als schadeloosstelling voor het verlaten spreekwilt nest een nest van den zanglijster in den klimop bij het huis; er lagen toen twee mooie blauwe eitjes in. Het nest was zoo zorgvuldig in den klimop verborgen, dat ik er al reeds dikwijls naar gezocht had zonder het te kunnen ontdekken. Twee dagen later zaten er al twee jongen te piepen in het nest. Gelukkig zijn de jonge lijsters alsook de pimpelmeesjes zonder ongelukken groot geworden en allen, voor zoover na te gaan was, uitgevlogen.

De zomer verliep en begin September namen wij de nestkastjes tijdelijk weg om ze eens goed schoon te maken en in de zon te laten luchten.

Eenige dagen later, op een mooien September-ochtend, hoor ik op het zonnige grasveld een verbazend vogel-rumoer: de spreeuwen schijnen verzameling te houden voor den trek. En terwijl ik naar al die beweging sta te kijken en te luisteren, hoor ik opeens weer 't mooie, zuivere spreekwiltliedje van 't voorjaar, en boven op het hooge hek, zoowat op 't zelfde plaatsje als toen het lente was, zit een spreekwilt. Zou 't een van de onze zijn, die door het terugzien van de oude bekende omgeving weer voor een oogenblik de zonnige lentestemming voelt wederkeeren? Met den kijker gewapend volg ik al zijne bewegingen: eerst wordt het liedje uitgezongen en dan vliegt hij tegen den boom op, op de plaats waar het nest gehangen heeft. Nieuwsgierig kijkt hij rond, laat dan een paar scheldwoorden hooren en gaat dan in een tegenoverstaanden boom zitten, terwijl hij met 't kopje schuin opzij de oude bekende boom van alle kanten opneemt, alsof hij overpeinst: »hier was 't toch, maar waar is 't nest nu gebleven?»

Blijkbaar is het een van onze spreeuwen geweest die, voordat hij de reis naar warmere landen ging aanvaarden, nog even 't plekje kwam weerzien, waar hij zooveel lief en leed doormaakte.

't Is nu Januari en de kastjes hangen weer op hun oude plaats.

Zou op een laten April- of vroegen Meidag het zachte, zuivere liedje weer van 't hooge hek door den zonnigen tuin in lenteweelde klinken?

's-Gravenhage.

J. D.—W.